

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadók hivatalban átvéve:
1 évi előfizetésre 10 h.
6 havi előfizetésre 6 h.
Helyben házhoz hozva:
1 évi előfizetésre 20 kor.
6 havi előfizetésre 12 kor.
Közvetlen postán szállítva:
1 évi előfizetésre 24 kor.
6 havi előfizetésre 14 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, ahéttől és
ünnepek után napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratot vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 4. szám.

Nagyvárad.

Csütörtök 1916 január 6.

Napkeleti három császárok.

Valamikor a napkeleti királyok aranyat, tömjént és mirhát vittek hódolatuk jeléül a gyermek Jézus elé — mit vinnének ma eléje a napkeleti császárok?

A napkeleti császárok: Oroszország császára, Japán császára és India császára, vagyis az angol király, szövetkezve a nyugati pogánysággal, a francia és az olasz szabaddóművességgel, tizenhét hónap óta borítják vérözönbe a világot. Vajjon jut-e eszébe egynek is közülök, hogy ma hódolatra kellene járulnia az isteni Kisdédhez? Vajjon mernék-e vérrel szennyezett kezüket imára kulcsolni ott, a békés, tiszta betlehem-i jászol előtt? S ha az embervértől csuszós országutakon Betlehembe mennének hódolatra, mit tudnának vinni imádatuk jeléül?

A napkeleti királyokat égi csillag vezette Betlehembe; ma ez a csillag kialudt. A napkeleti császárok lépteit ma az aranyborjú irányítja s utjaik Betlehem felé irányulnak ugyan, de nem a betlehem-i jászolhoz.

A Szentföld közelébe huzódik lassan a háború. A Dardanellák, Szaloniki, a Kaukázus észak felől, Egyiptom délről azok a vidékek, ahová a hadakozó hatalmak seregei törekszenek, gyülekeznek döntő küzdelemre. Betlehemtől északra és délre készül a rettentő mérkőzés, melyhez képest Caesar és Pompejus, Augustus és Antonius tusája barátságos mérkőzés számba megy. Betlehemtől északra és délre törekszenek a napkeleti császárok, kiki a maga ajándékaival.

Ajándékokat hoznak — de nem

az isteni Gyermekek. Ő előtte térdre borulni nem merészelhetnek. Ajándékuk az emberiségnek szól. A Gyermekek a békességet hozta a jóakaratu emberek számára. A napkeleti császárok tizenhét hónap óta ezt az isteni adományt rabolták el az emberiségtől s hozzák helyette vérben és hullák fölött gázolva a maguk ajándékait.

Elsőnek Oroszország császára jön és hozza a hágai békepalotát. Ő adta az eszmét hozzá: kőből építeni a palotát a béke számára. Hideg, rideg kőből, annak a békének, mely maga a szeretet, a megértés, az élet. A hideg köveket vérrel forrasztotta egybe a császár, megölt, megkínzott népek vérével. Vannak lakói is: egy orgyilkos király, akit az igazság lángpallosával vertek ki országából s akinek már nincs más hajléka, mint a békecár békepalotája. Egy skartba tett nagyherceg, aki milliókat hajszolt halálba tehetetlen nagyravágyásában. Ezt a békepalotát, ilyen fölszereléssel kínálja az emberiségnek az első napkeleti császár, Oroszország császára. A másik, India császára és Nagybritannia királya a saját külön civilizációját hozza. Hinduk, négerek, bushmanok, hottentották, új-zélandiak dum-dum lövedékekkel szórják be a vidéket, amerre a brit indiai fölség civilizációja közeledik. Ő indiai felségének hadserege a leggyalázatosabb kínzásokkal gyilkol: vadásznak az emberekre robbanó golyókkal, amint Afrikában a dúvadakat szokták pusztítani. Ezt a civilizált, ezt a humanus haremódot hozza az emberiségnek a második napkeleti császár, India császára és Nagybritannia királya.

A harmadik császár, Japán mikadója a háttérben leskelődik. Hűséges és méltó jó barátja a másik kettőnek; a külömbőség csak az, hogy Japán császára legalább névleg sem vallja magát kereszténynek. Nyílt pogány és lappangó szövetséges. Lesben áll és számolgat: honnan ragadhat több zsákmányt? Valamelyik szövetségesétől-e? Az ellenségtől-e? Vagy valahonnan semleges területről? Teljesen egyre megy. Van hozzá Mukdennél, Port-Arturnál sok vért vesztett hadserege, de minden vérveszteség és becsület nélkül való diplomáciája. Dzsingisz kán és Macchiavelli vegyüléke minden diplomatája s büszkén hirdeti: övék a jövő! Ezt a tatárba oltott macchiavellizmust mint a siker legfőbb biztosítékát hirdeti a harmadik napkeleti császár, Japán és a fölkelő nap császára.

Es jönnek a három napkeleti császárok, véres kezükben véres ajándékokkal, nyomokban füstölő romok, halottak, sebesültek, özvegyek, árvák, jajgatás, sirás, gyász és pusztulás. Jönnek, Betlehem felé igyekeznek.

Nem fognak odáig érni. A döntő harc el fog dőlni, de nem az ő javukra.

Hegy emelkedik nem nagyon messze Betlehemtől. Annak a tövében már egyszer porrázúzták azt a hitvány aranyborjút, melynek kedvéért a három császár a világot felgyújtotta. Es ugyanarról a hegyről hirdették ki mennydörgés közepette az isteni parancsot, melyet most sem fog büntetlenül félre-rugni Napkeletnek még oly hatalmas három császárja sem:

— Ne ölj!

*

Markovits és Weinberger cégnél Bémer-tér

az összes raktáron lévő téli áruk leltári árban eladatnak. Ugyanott a legújabb costumök a legolcsóbb
Telefon 11-09. árban mérték szerint készülnek. Kelengye fehérnemű, óriási választék. Telefon 11-09.
ban. Ruhaszövetek, selymek, delainek és batistok mértékszerinti eladásra.

Az oroszok nyolc soros támadását visszavertük.

Orosz hadszíntér. Budapest, január 5. (Hivatalos.) Kelet-Gali-ciában és Bukovinában csapataink tegnap is mindenütt győzelmesen harcoltak.

A besszarábiai arcvonalon az ellenség a kora délutáni órákban újból igen erős ágyuzást kezdett. A gyalogsági támadást ezuttal is a Toporoucnál és a határ mentén Rarancótól keletre lévő állásaink ellen irányult. Az ellenség helyenkint 8 sorban támadt védelmi vonalunk ellen. Hadoszlopai akadályaink előtt, többnyire azonban még előbb nagy veszteségek mellett összeomlottak. Horvát és délmagyarországi ezredek versenyeztek a szívós kitartásban a legsúlyosabb körülmények között. Az oroszoknak az uscievskói hiderődtímenyek ellen és Jaskovice táján intézett támadásait ugyanazon sors érte, mint a toporouci támadásokat. Tovább északra nevezetesebb esemény nem volt.

Megélénkültek a tüzérségi harcok a tengermelléken.

Olasz hadszíntér. Budapest, jan. 5. (Hivatalos.) A látási viszonyok kedvezőbbre fordultával az egész tengermelléki arcvonalon megélénkült a tüzérségi tevékenység, amely a Krn területén és nevezetesen Oslaviánál igen hevessé vált. Az olaszoknak a csapataink által Toljéttól északra elfoglalt árok ellen intézett kézi gránát támadását visszautasítottuk. Repülőink az álai és rignoi katonai épületekre bombákat vetettek.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, január 5. (Hivatalos.) Nincs változás. Hófer.

Keleti akciónk egyetlen akadálya Szaloniki.

Bern, január 5. A Times jelenti: A középponti hatalmaknak Szaloniki ellen tervezett támadása nemcsak a háborús helyzetre lesz nagy befolyással, de rendkívül fontos politikai eseménynek is ígérkezik. Ha kudarcra végződik, következményei az egész balkán kérdésben döntő változásokat okoznak. Ha az ellenséges operáció ostrommá alakul, előreláthatólag Németország keleti aktivitását erősen meg fogja bénítani. A szalonikii csapatok Németországnak a Kelettel való érintkezését megbéníthatják s így kétségtelen, hogy Németországnak előbb Szalonikkal kell végeznie, mielőtt a fölkelő nap felé fordíthatná támadó seregeit.

Nikita kormánya a béke mellett.

Genf, január 5. Párisban az a hír járja, hogy a montenegrói kormány kapitulálni akart a magyar és osztrák monarchiának, de Nikita hallani sem akart róla s ezért mondott le az egész montenegrói kormány. Montenegróban ijátszóan terjed az éhínség, mert a magyar és osztrák tengeralattjáró hajók elsüllyesztik a szállítógőzösöket, a melyek élelmet hoznak Olaszországból.

Forradalomról beszélnek a dumában.

Berlin, január 5. A Lokalanzeigernek jelentik Stockholmból: A дума költségvetési bizottságának legutolsó ülését a pétervári sajtó egyhangulag történelmi nevezetességnek mondja.

Chvosztov belügyminiszter kimerítően ismertette az orosz belpolitikai állapotokat. Az ülés reggel 9 órától éjjeli fél kettőig tartott. Száz képviselő és a kormány 30 képviselője volt jelen. A tanácskozás eredményéről a cenzurázott tudósítások nem nyújtanak világos képet.

Alexandrov jekaterinoszlavi képviselő annak a véleményének adott kifejezést, hogy Oroszország elvesztette a háborút. Teljes felbomlás előtt állunk — ugymond — és felmerül az a kérdés, hogy hová megyünk még tovább. Hiszen a nép már belefáradt a háboruba és azt látjuk, hogy mindenfelé az élvezeteket keresi, hogy így szabaduljon a gondoktól. Az ellenségén kívül a jobb-

oldali pártok is örülnek Oroszország nemzeti szerencsétlenségének, mert ők külön békét akarnak kötni.

Chosztov belügyminiszter felháborodott hangon válaszolt erre a felszólalásra. Nem tudom megérteni — mondotta — hogy honnan támadnak a külön békétörekvésekről szóló hírek. Seha a kormány kebelében erről nem volt szó.

Viharos izgalmat keltett Krenski beszéde, melyben megbélyegezte Chvosztov erőszakos politikáját és rámutatott országban uralkodó forradalmi hangulatra.

Chvosztov kitérő választ adott, majd minisztertársai nevében a Goremykinnel fennálló véleményeltérésekre célozgatott.

Pétervárott a hangulat Chvosztov ellen fordult, a ki a nép elnyomatásán fáradozik, a nélkül, hogy nyíltan színt vállalana.

A görögök mellettünk.

Berlin, január 5. A Stampa két érdekes szalonikii incidensről számol be. Az egyik a volói tisztii kaszinóban törtéat, ahol nagy fogadás volt a trónörökös tiszteleire. A trónörökös pohárköszöntőt mondott és többek között így szólt:

— Arra a közeli időre írtém poharam, amikor végre minden görög arra a meggyőződésre jut, hogy Németország győzelme elmaradhatatlan.

A másik epizód Pallis görög vezérkari ezredes és Sarraill francia tábornok között játszódott le. Pallis ezredes egy alkalommal szerb ezredesek és egy angol tábornok jelenlétében így szólt Sarraillhoz:

— Meg kell önnek mondanom, hogy nekünk 250 000 emberünk van fegyverben.

Erre felemelkedett helyéről Sarraill, levette sapkáját és így szólt:

— Én pedig a francia kormány nevében azt válaszolom önnek, hogy minden intézkedés megtörtént, hogy ágyúimat Szaloniki ellen irányítsam.

Az angol tábornok Sarraill mellé állt és így szólt:

— Pallis ezredes ur, ne felejtse el, hogy a britt hadsereg ebben a pillanatban három millió szuronyi számlát.

A szerb ezredes is indítatva érezte magát arra, hogy közbeszóljon:

— Nekem csak 15 000 szerbem van itt, — mondotta — de mindnyájan készek arra, hogy Szaloniki romjai alá temetkezzenek.

A párisi bolgár követséget letartóztatták.

Páris, jan. 5. (Magyar Távirati Iroda.) A Havas ügynökség jelenti hivatalosan: Válaszképpen arra az önkényes és a nemzetközi jogal ellenkező intézkedésre, hogy a bolgár kormány letartóztatta Szófiában a francia helyettes konzult, aki a szófiái francia követség levéltárának megőrzésére maradt ott, a francia kormány délelőtt hasonló feltételek mellett elrendelte annak a bolgár irodatisztnak letartóztatását, a ki a párisi bolgár követség levéltárát őrizi. Mivel ez a hivatalnok beteg, állandó felügyelet alatt lakásán hagyták.

Románia és a központi hatalmak.

Köln, január 5. A milánói Corriere della Sera egy pétervári levele szerint Oroszországban már nem reménykednek Románia támogatásában, a minek főfeltétele az lett volna, hogy orosz haderő megtámadja Bulgáriát. Még nemrég ettől várták azt, hogy Románia az entente pártjára áll. Most tisztán látják, hogy Románia veszedelmes helyzetbe kerülne és megértik azt, hogy csak a saját létérdekeiért ragadhatna fegyvert.

A Pripjet és a román határ között — így szól a pétervári tudósítás — 500.000 főnyi német, magyar és osztrák sereg áll. Minden jel arra mutat, hogy a központi hatalmak véget akarnak vetni Románia ingadozó viselkedésének. Románia szereti Franciaországot s nagy tisztelettel viseltetik Anglia irányában és ha csak a rokonszenven mult volna, már régen az ententehez szegődött volna, de visszafartotta ettől az a körülmény, hogy fél a németek nagy hatalmától.

Az olaszok Albániában.

Bukarest, jan. 5. Az Agence Telegraphique Anglaise angol köznyomatos londoni jelentése szerint az olasz csapatok, a melyek Valonában szállottak partra, állítólag az epiruszi határhoz közelednek.

Aknaharcok a francia harctéren.

Berlin, január 5. A nagy főhadiszállás jelenti:

A nyugati harctéren aknaharcok, a keleti és balkáni hadszíntéren a helyzet változatlan. (Min. eln. sajtóoszt.)

Német bombák Calaisra.

Budapest, január 5. (Saját tud.) A „Petit Journal“ jelenti, hogy egy német Taube rendszerű repülőgép bombákat dobott Calaisra, aminek következtében hárman megsebesültek. A repülőgép sértetlenül visszatért.

Görögöket is letartóztattak Szalonikiben.

Rotterdam, január 5. Athénből táviratozzák: A görög kormány tegnap jegyzéket nyújtott át az entente követeknek, melyben a görög alattvalók letartóztatása ellen tiltakozik. A görög kormány egyelőre még arra a jegyzékére sem kapott választ, amelyet a konzulok letartóztatása miatt intézett az ententehez.

Asquit visszavonja az általános védkötelezettségről szóló javaslatot?

Budapest, január 5. (Saját tud.) Londonban erősen tartja magát az a hír, hogy Asquit az utolsó órában visszavonja a védkötelezettségről szóló javaslatot. Az is valószínű, hogy felajánlja lemondását. A kabinetben nagy különbségek vannak.

„Csak a kard tehet igazságot.“

Budapest, január 5. (Saját tudósítónktól) A Berliner Tagblatt írja: A konzulok letartóztatása olyan tulkapás a görög felségjogba, hogy immár csak a kard tehet igazságot.

Norvégi felvilágosítást kér konzulja letartóztatásáról.

Krisztiana, január 5. (Magyar Távíratíróda) A külügyminisztérium táviratilag kért kimerítő felvilágosítást Seefelder szalonikii norvég helyettes konzul letartóztatásáról.

Nem üritették ki Csernovitzet

Budapest, január 5. (Saját tud.) A sajtóhadiszállásról megcáfolják a Reuter-ügynökségnek a Csernovitz kiűritéséről szóló híreit.

A francia béketörékvések elnémitása.

Budapest, január 5. (Saját tud.) Genfből jelentik:

A Franciaországban erősödő béketüntetésekért szigorított hírlapi cenzurát léptettek életbe.

Az entente-flotta tüntetése Görögország ellen.

Athén, január 5. Az angol-francia hadiflotta, amelyet a Dardanella-akció liquidálására küldött ki az entente hadvezetőség, újabb parancsra teljes számban ismét visszatért Szaloniki elé és a kikötő közelében állott fel. Ehhez a hajórajhoz más nagy angol és francia hajóegységek is csatlakoztak, úgy hogy az entente most jóval nagyobb flottája áll Szaloniki előtt, mint bármikor a háború folyamán. Az entente-flotta ilyen nagy

aránya felvonulását mértékadó körökben arra magyarázzák, hogy az csak egy Görögországnak szóló intés, nehogy a kormány agresszív fellépésre határozza el magát az entente szemben.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 5.

Beöthy Pál elnök féltizenegykor nyitotta meg az ülést és jelentette, hogy Bujanovics Gyula levelében értesítette, hogy képviselői megbízatásáról lemond.

Ezután áttértek a napirendre: a Pénzüntézet Központjából szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Báró Madarassy-Beck Gyula dícséri Teleszky nagy objektivitását és azt mondja, hogy ha valami régi alkotmányos jog megadná az ellenzéknek azt a jogot, hogy saját maga választhasson pénzügyminisztert, akkor az ellenzéki képviselők a Duna jegén Teleszky Jánost kiáltanák ki pénzügyminiszternek.

Felkiáltások a baloldalon: Semmiesetre sem Lukácsot!

Báró Madarassy-Beck Gyula: A nagybankok ellen támadások is hangzottak el, de viszont édes szerelmi ömlengéseket is hallottunk.

Polónyi Géza: Nem az ellenzék részéről!

Báró Madarassy-Beck Gyula: Én azt hittem, hogy az ellenzék egységes.

Polónyi Géza: Mindenesetre egységes annyira, mint önök ebben a kérdésben!

Báró Madarassy-Beck Gyula: Elismerem, hogy a Maratók, a Dantonok és a Robespierrek nem a bankigazgatók sorából kerültek ki.

Pozsgay Miklós: De a hadseregszállító közölök kerülnek ki!

Báró Madarassy-Beck Gyula hosszasan beszél arról, hogy a javaslatban tulajdonképpen mincsenek páriszempontok.

Preszly Elemér azt bizonyítja, hogy az öt éves ideiglenes megoldás már csak azért is helyesebb, mert ezalatt meggyőződhetünk arról, hogy az intézmény bevált-e vagy sem. Nemrégiben még a munkapárti szakfőiskák is az ellenzék mai álláspontján voltak és helytelenítették a közelgő állami revíziót.

Azután az interpellációk következtek.

Justh János interpellációjára a tavaszi vetőmag beszerzése és kiosztása tárgyában Ghillányi, Bosnyák Géza interpellációjára a rekvirált fogatok körüli eljárásokra nézve pedig Tisza felelt megnyugtatólag.

Fernbach Károly szavá teszi a szenttamási ügyeket. A szerb pápa és a postamester az orosz foglyokkal ölekeztek és éltették a cárt, ennek dacára a feljelentettek mégis büntetlenek.

Tisza az interpellációra azt felelte, hogy a nyomozás folyik és a bűnösök elveszik büntetésüket.

Rakovszky István meginterpellálta Tiszát tavalyi és idei újévi beszédéért, amely az osztrák centralisztikus áramlatokról szól.

Tisza azt válaszolja, hogy az áramlatok megvannak, de nem veszedelmesek. Az ezer éves magyar közjog nem függ az osztrák áramlatoktól.

Benedek János interpellációját kiadták a honvédelmi miniszternek.

Brostyánszky interpellációjára Teleszky méltányos eljárást ígér.

A szalonikii letartóztatások.

Andrássy Gyula gróf a szalonikii letartóztatások ügyében interpellálja meg a miniszterelnököt. Lábbal tiporták a civilizáció szokásait, a legsúlyosabban megsértették Görögország szuverenitását, holott eddig a kis államok semlegességének fenntartását ígérték.

Tisza István válaszában kifejté, hogy e brutális jogsértés méltóan csatlakozik az eddigi hosszú sorozathoz. Nem is a nemzetközi jog, de a nemzetközi becsület szabályait tiporták le. A legméltóbb választ győzelmeink fogják megadni. A külügyminiszterrel egyetértőleg kijelenti, hogy Görögország a legkorrektebbül járt el, amiért is készek vagyunk Görögországot szuverenitása és a nemzetközi jog helyreállításában hathatósan támogatni.

Tisza válaszát általános helyeslés kísérte.

A Ház ülése fél 5 órakor ért véget.

Karácsony az olasz fronton.

Levél a táborból.

Kedves és érdekes levelet küldött haza E. B. tüzér egy nagyváradi urnőnek az olasz frontról. A karácsonyról ír benne, a harctéri karácsonyról. A levél a következőképpen hangzik:

Ünnep a táborban. Ha ugyan ünnepek lehet nevezni azt a napot, amilyen erre felé virradt ránk. Puskaropogás, kézigránát reccsenése, ágyudörgés, gránát vijjogás, srappell sühogás töltik be a máskülönbben esendes sziklatáját.

Az lenne helyesebb, ha így mondanók, hogy karácsony a szivekben — s ünnep a lelkekben. Ez igen!

De lehet-e ünnepelni kint a lövészárokban az ágyak mellett? Lehet, de csak bensőséleg. Künn az égyunál mi tüzerek, bensőséleg ünnepelünk. Kis karácsonyfa áll az „unterstandban“, szerény rajzigeóval, már amint jutott rá. Van különben az egész tájon sok karácsonyfa, de azokat legfeljebb a gránát díszíti fel.

24-iki szent este... Erős harangzúgás órák hosszat, készülünk a templomba... Dehogy! hová ragadtatom magamat. Igen, erős ágyudörgés a tájon, puskaropogás. A mi mozsarunk is emeli vastag nyakát s félelmetes torka az ég felé néz, mintha a csillagokat lőné. Aztán harsány vezényszavak, aviso! feuer! s erre vörös láng esap ki öblös torkán s repül az acélmadar, telve minden jó ajándékkal át a taliánékhöz. S mikor végeztünk, bebujunk a fedezékbe, s lelkünkbe száll a szent hangulat s lassan, halkán, dudolva énekeljük:

Pásztorok, pásztorok fel sietve...

Sóhaj száll az ének után s elszáll messze, haza... nagy Magyarországra. Oszd-ben vagyunk, mindegyikünk becsukott szemmel néz maga elé. Miért? Mert csak így lehet Magyarországra látni, csak esukott szemmel látja a katona szüleit, feleségét, gyermekeit, ideálját...

Innen a magaslatról szépen lehet látni a kék Adriát, Triesztet. Tiszta időben Taliánországot is. El lehet látni Magyarországra is minden időben, de csak — behunyott szemmel. Ilyen volt az ünnep itt, de remélem lesz még egy ennél nagyobb ünnep — majd otthon, mikor ragyogó arccal, örömmel, virágos sapkával hazamegyünk a győztes csatából.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

Előre a Visztuláig!

— Elkésett levél Molnár Lajostól. —

A mi hősi halált halt, feledhetlen kedves munkatársunktól, Molnár Lajostól közöljük a következő — oh, mily későn! — halála után kezünkbe került tudósítást:

Vasárnap este . . . a távolban piros tüzek fénye jön felénk, bevilágítja a sötétet, esőn-desen szitálva hull az eső . . . Az ellenség a mi vonalunkon visszavonulóban van, tőlünk jobbra napok óta heves ütközetek hangja hallik. Az ellenséges hátvéd erősen fogja tartani magát, hogy időt adjon a menekülő seregnek a menekülésre, a pusztításra . . . Ezt kell nekünk megakadályoznunk . . .

A esőn-des esős estén vonul fel a régi erős állásaiból a rajvonulunk. Egész éjszaka tart az erős bevezető tüzelés. Ágyuink mögülnk röpítik a gránátokat az orosz állások felé. Éles sivitással zug a lövedék, itt is, ott is felvillanó fénye mutatja a mieink vonalát . . . Hatalmas fény iveli át a levegőt, a világító pisztollyal vizsgáljuk a terepet . . . figyelmük az ellenség mozgolódását . . . A hirtelen előnyomulásunkra nem számítottak . . .

Reggel jön a parancs: általános támadás . . . Amerre a szem ellát, apró szürke pontok vonala a hatalmas, mellig érő, arany-színű rozszban . . . esupa székelő fiúk, bátor kettősök . . . Több vonal egymás mögött . . . A mi irányunk egy magas dombtetőn álló szélmalom . . . Ott szürkellik az orosz állások erős vonala . . . Előtte a drótkerítések hálójá fénylik . . .

Megszólalnak az ellenséges ágyuk kellemetlen hangú kis ágyukból köpködi felénk a fehér felhőket, mi csak annyit látunk a srappellekből . . . A hangja rémesebb, mint a hatása . . . Szelid hajlású dombon megyünk előre. Most élénkebben jön az ágyutűz.

. . . Bumm, . . . bumm . . .

Egy . . . kető, . . . három . . . most fog robbanni, a rozsföldön eltűnnek a mieink, fejünk fölött, előttünk és mögöttünk szürkés fehér és tüzes, lassu felhőcsomók . . . Talán egy-két sebesülés . . . az én szakaszomba még annyi sem, — tovább előre . . .

. . . A dombtetőkön kezdődik a pompás muzsika . . . Az ágyunkhoz megszólalnak ami fegyverünk is . . . A rozszban nem látszanak a mieink . . . Felértetek, mehetünk-e már előre . . .

Cii . . . ihh . . . Ezt nekem szánták . . . Jön a golyó zápor tőlük is . . .

Egy pár hoszu élénk tüzelés ami részünkről . . .

Szakaszonkint előre! adja ki a parancsot, derék, bátor fiatal századparancsnokunk R. főhadnagy.

— Negyedik szakasz előre! kiáltás a következő pillanatban mint a villám rohanunk előre s tűnünk el egy kis erdő szélén.

Még néhány élénk lövés az ellenségtől s mi megyünk fel a dombon. Aztán megszűnik a tűz, . . . az oroszok hátrahagyott csapatai menekülnek. Még egy hatalmas robbanás dőreje, széles szalagba hatalmas fekete füstgomolyag, földombok repültek a

levegőbe. Aknamező robbant fel. A drót-sövény mellett, előttünk ötven lépésre. Szerencsére hamarabb, mint kellett volna, nem tett kárt bennünk. . . . Ami századunk ért elsőnek az ellenség állásaiba. Borzasztóan megerősített, valóságos földvárak a lövészárkaik, amiket ott kellett hagyniok. Ma éjszaka már ami csapataink pihennek benne.

Eiővonulás R. felé.

Patrulljaink követik őket s reggel vonulunk előre. . . . Az ellenség az állás felhagyásával elhagyta Radnot, arra vonulunk mi. Legalább egy napi járóföldre tiszta a föld. . . . Különböző utakon hatalmas oszlopok kigyóznak előre.

A tüzsergünk robog mellettünk, huszár- és gyalogjárőrök cirkálnak előttünk a falvakban.

Előttünk félig leégett, elhagyott falvak. S különös, már jönnek visszafelé a lakók. Szekerekbe egy ló fogva, ágyemű, egyéb apróság rajta, hátul egy két szelid tehén, dísznő, ami véletlenül megmaradt az orosz sereg mögött . . .

Bakáinknak mindenikhez van egy két szava, félig magyarul, félig lengyelül, mióta itt vagyunk, rájuk ragadt egy pár szó.

Dobre magyarszki, dobre, dobre, felelik szenvedő alázatossággal.

Nem sikerült pusztítás.

A város mellett vonulunk el, nincs időnk megállani. Tény, hogy az ellenség gonosz terve nem sikerült . . .

Igaz, a falvak közül sok üres, sok ház van felégetve, de nem úgy, amint ők akarták. Gyönyörű gabonák közt visz az utak, ez már a mi aratásunk lesz.

A kettősvágányu vasutvonal egyikét teljesen felszedték, a másik is meg van rongálva, de a németek mi mögöttünk a helyreállításán dolgoznak.

A pompás erős műút hidjai égnek, egy-kettőre el van oltva a pusztító tűz, alig tettek valami kárt bennük. Nem volt idejük rá. Innét erős új védelmi vonalon megyünk át, rengeteg pénzbe kerülhetett, de nem használhattók.

Még egy délután és egy éjszaka enyhébb tüzerégi- és gyalogsági harcaink voltak, . . . az ellenség következő vonalát, . . . közeledünk . . . A hatalmas őserdőben s az ut mentén sírok, kereszték, . . . az ősi harcok számos nyomai.

Julius huszonkettő. Egész éjszaka robbantások hangja hallik . . . tüzek szerte-szét, ez az ellenség menekülő útja . . .

Délben megérkeztünk, ég a hosszu, hosszu hid, . . . a töltés előtt néhány orosz tüzer a foglyunk, már nem tudtak elmene-külni, itt rekedtek.

Boldog büszkeség ragyog a szemekből. Előttünk a Visztula és Ivangorod.

Molnár Lajos.

* Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13—02.

Biharvármegye a múlt hóban.

A közigazgatási bizottság ülése.

Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg az évi első ülését Miskolezy Ferenc főispán elnöklete alatt.

Az ülés megnyitása után az első alkalommal megjelenő dr. Thury Endre királyi ügyészt az ügyesség új vezetőjét üdvözölte a főispán. Örömmel állapítja meg, hogy oly kitűnő elődnek, mint amilyen Baróthy Pál királyi ügyész volt, méltó utóda van.

Thury Endre halás szavakban köszöni meg a főispán kitüntető szavait és kijelenti, hogy abban a szellemben fogja vezetni a reabizott hivatalt, amit a törvény és az igazság részére előír.

Ezután Baróthy Pál távozó ügyész bucsulevelét olvasta fel Keszthelyi Zoltán főjegyző.

2159 a hadiárvaék száma.

Következő tárgy volt Verner Kálmán árvaszéki elnök nagyszabású beszámolója, amit az árvaszék múlt évi működéséről készített. A jelentés legfontosabb része az, amely szoros összefüggésben van a háborúval, a hadiárvaék ügye. E szerint a vármegye területén 1183 hadiárvaával szaporodott az árvaék létszáma. A szaporodás a következőképpen oszlik meg: A belényesi járásban 117, berettyóújfalusi 31, béli 33, biharkeresztes 97, cséfal 75, derecskei 17, élesdi 114, érmihályfalvi 45, központi 106, margitai 58, magyarcsáki 69, szalárdi 101, sárréti 43, szalárdi 57, székelyhídi 87, tenkei 45, vasköhi 48. Ez a szám természetesen még nem azt jelenti, hogy a legutóbbi élesei hősök árvái is benne foglaltatnak. Ebben csak azok szerepelnek, akiknek atyjuk hősi haláláról már hivatalosan is megérkezett a jelentés. A hadiárvaakkal szemben az árvaszék a legmesszebbmenő gondoskodást fejti ki. Az árvaszéki elnök személyes utána járással ellenőrizi, hogy a hadiárvaék megfelelő ellátásban részesüljenek.

Harmadfélmillió adótöbblet.

Németh István pénzügyigazgató terjesztette be ezután az adóbefizetésekről szerkesztett kimutatását. A beszámoló szerint általában az adózók nagyobb kedvet tanúsítottak az adóbefizetések körül. Különösen nagy adóbefizetések történtek a vidékről. A befizetett adó összege két és félmillió koronával haladja meg az előző havi befizetések összegét.

A hólyagos himlő.

Móricz Ernő vármegyei főorvos jelentett ezután a vármegye közegészségügyi állapotáról. Megemlíti méltó körülmény volt, hogy a vármegye területén a hólyagos himlő több községben lépett fel. Különösen a kőbri cigányok terjesztették a veszedelmet, ezért, hogy a bajnak elejét vegye az alispán, elrendelte, hogy a vármegye területén minden cigányt oltsanak be. Az oltás már meg is történt.

Azokban a községekben, ahol nagyobb mérvet oltott a járvány, ott a polgárok általános oltását is elrendelte az alispán. A tanyai lakosok oltása szintén megtörtént. A baj továbbterjedésének megakadályozása végett a kellő intézkedéseket minden irányban megtették.

Beöthy László utóda dr. Karácsonyi János.

A január havi közigazgatási bizottságnak volt feladata megalakítani a különböző

albizottságokat, melyeknek megbízatása 1915 január végével lejárt. A megalakítás teljesen a főispán előterjesztése alapján történt s annak egyhangú elfogadásával ment végbe. A bizottságokban többek között Beóthy László mandátuma is lejárt. Beóthy nagymérvű elfoglaltságára való tekintettel nem tud úgy eleget tenni kötelességének, mint ahogy azt szeretné, ezért a bizottsági tagságáról lemondott, illetőleg úgy nyilatkozott, hogy azokat nem tölti be a jövőben. Beóthy helyett ezért két bizottságba a főispán indítványára a közigazgatási bizottság egyik legbuzgóbb és legkiválóbb tagját, dr. Karácsony János kanonokot választották be.

Több jelentéktelen folyó ügy elintézésével az ülés véget ért.

Baróthy Pál bucsuja a vármegyétől.

Jegyzőkönyvileg örökítik meg érdemét.

Biharvármegye közigazgatási bizottságában évek óta számottevő munkásságot fejtett ki Baróthy Pál királyi főügyész helyettes. Az ő vezetőügyészi állása alatt az a harmónia, ami a vármegye és a királyi ügyészség között azelőtt is fennállott, csak erősödött. A két fontos hivatal együttműködése a közös ügyek elintézésében nagyon meglátszott, még pedig határozottan a közügy előnyére.

Baróthy Pál királyi ügyész egyike volt a vármegyei közigazgatási bizottságban a legbuzgóbb tagoknak. Minden ülésen megjelent és alapos felszólalásaival gyakran adott irányt a helyes elbírálásnak. A vezető királyi ügyészi állásból főügyész helyettesé nevezte ki a király Baróthyt s így a vármegyénél viselt bizottsági tagsági helyétől is meg kellett válnia. Távozását a következő levélben jelentette be Miskolczy Ferenc főispánnak:

Méltóságos

dr. Miskolczy Ferenc főispán urnak
Biharvármegye közigazgatási Bizottsági
Elnökének

Nagyváradon.

Ő cs. és apostoli királyi felsége folyó évi december hó 8-án legfelsőbb elhatározással a nagyváradi főügyészséghez főügyész helyettesnek legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Ennek következtében a királyi főügyész ur ő méltósága a nagyváradi királyi ügyészségnél viselt vezető ügyészi állásomtól az 1915 december 22. napján felmentett.

Amidőn ezeket mély tisztelettel van szerencsém bejelenteni, egyidejűleg méltóztassék megengedni, hogy Méltóságodnak és a bölcs vezetése alatt álló közigazgatási bizottság igen tisztelt tagjainak személyesen és hivatali működésem iránt évek hosszú során át tanúsított jóindulatukért és szíves támogatásukért hálás köszönetemet fejezzem ki.

Mindenkoron a legmesegebb szeretettel és hálattal szívvel fogok visszaemlékezni hivatali működésem azon idejére, melynek Méltóságodnak magas vezetése alatt az igen tisztelt közigazgatási bizottság kebelében működni szerencsés lehettem.

Kérem Méltóságodat és Biharvármegye közigazgatási bizottságát, hogy a hivatali kapcsolatok megszakadása után is becses jóindulatukban, szeretetükben megőrizni kegyelmezzék.

Egyidejűleg tisztelettel van szerencsém

bejelenteni, hogy az Igazságügyi miniszter ur ő Nagyméltósága a nagyváradi királyi ügyészség vezetésével dr. Thury Endre kir. ügyész urat bizta meg.

Fogadja Méltóságod megkülönböztetett tiszteletem nyilvánítását.

Nagyvárad, 1915 december 25.

Baróthy Pál.

A bucsu levelet Keszthelyi Zoltán vármegyei főjegyző olvasta fel. — A felolvasás után Miskolczy Ferenc főispán igen meleg szavakban emlékezett meg Baróthy érdemeiről. Méltatta azt a tevékenységet, amit vezető ügyészi állásában kifejtett. — Indítványozta, hogy lemondó levelét jegyzőkönyvbe foglalják és érdemeit örökítsék meg.

Az indítványt egyhangú lelkesedéssel fogadta el a bizottság.

Munkaközvetítés a háboru után.

Hatósági munkaközvetítés a pártatlan.

Egészen bizonyos, hogy a munkaközvetítés nagy kérdése, amelyet a békés idők törvényhozása nem tudott megoldani, most napirendre kerül s megoldást nyer. A kormány, hogy a háboru utáni munkapiacot szabályozza s a háboruból visszaözönlő munkásoknak munkával való ellátását biztosítsa, javaslatot nyújtott be a magyar képviselőházhoz, amelyben felhatalmazást kér arra, hogy e kérdést *rendeletileg* szabályozza.

Már most jelezzük, hogy szükségesnek tartjuk egy oly szervezet létesítését, amely a kereslet és kínálat találkozását előmozdítja s míg egyrészt megkönnyíti, hogy a háboruból visszatérő munkások simán elhelyezkedhessenek, másrészt a termelés követelményeinek mielőbbi kielégítését biztosítja a béke bekövetkezésével.

Ezek a kérdések nem munkajóléti kérdések, hanem hatalmi kérdések. A munkásszervezetek a maguk szakvezetői munkaközvetítőket védik s csak kiegészítésként hajlandók belemenni a hatósági, neutrális munkaközvetítő szervezésébe paritásos, tehát olyan alapon, hogy az önkormányzattal rendelkezék s vezetésében egyenlő számban vegyenek részt a munkaadók és a munkások képviselői. A munkások követelik, hogy sztrájk esetén a munkaközvetítő ne közvetítsen s sztrájkterőket ne szállíthasson s a bérminimumon alul (amelyet a kollektív szerződés biztosít) közvetítést egyáltalában ne teljesítsen. A munkaadók álláspontja ismeretes: mivel a paritásos munkaközvetítőik erősítenék, mert a szervezetlen, gyöngé terrorizálható és az osztály érdekét nem ismerő munkaadók közül sokan hiúságból vagy félelemből vagy érdekből a munkások képviselőikkel tartanak, követelik az állami, pártatlan munkaközvetítő felállítását.

Látható, *hatalmi* kérdéssről van szó. A munkások féltik munkaközvetítőjüket, amelyek megszűnének a hatósági munkaközvetítő felállításával, a munkaadók védelmet kívánnak az ellen, hogy a sztrájkokat a munkaközvetítőből rendezzék s a szervezett munkásokat előnyben részesítsék az ő rovására, agitátorokat esempésszenek be a gyárakba, míg a munkások védekeznek, hogy a szervezett munkásokat ne szoríthassák ki a munkaadók s rendszabályozást ne teljesíthessenek.

Harcias hangok ezek, holott még nem is ért véget a háboru, amelynek végeztével még jó sokáig katonai felügyelet alatt marad — átmenetileg — az ipari és mezőgazdasági Magyarország, amely esetleg a munkásság helyváltoztatásának szabadságát némileg korlátozhatja. Ezenkívül a munkásság remélhetőleg hosszabb ideig tartózkodni

fog bérharcoktól, amely az osztrák tulverseny által legyöngített iparunkat esőd elé juttathatná.

Ezért mi egy nyilvános és egységesen szabályozott állami intézmény felállítását szükségesnek tartjuk, amely a nagy munkakerő visszaözönlést helyes mederbe terelje. E célból a német ugynevezett *bamburgi* rendszer lehet a minta, amely abból áll, hogy az ipar számára ügyes és használható munkásságot válogassanak ki s megfelelő munkahelyre vigyék. Semmiféle rendszabályokról itt nem lehet szó. Elsősorban munkaalkalmak, közmunkák kellenek, azután egy pártatlan *hatósági* munkaközvetítő, amely főként áll szervezeti hatalmi kérdéseknek, s nem használható ki agitációra vagy békebontásra, s nem akadályozza az ipar zavartalan megerősödését. A munka szabadságának megvédése az első feladat s ezért nem lehet kitenni annak hős véreinket, hogy a sztrájkolni nem akarókat, a *dolgozni akarókat* a munkaközvetítő megfossza keresetétől és kenyertől.

A nagy közös érdek kiesinyes hatalmi kérdések és előnyök megnyerését ma tiltja, fel kell tehát állítani a hatósági munkaközvetítőket községenként.

Ez fogja létrehozni a munkaadóknak és a munkásoknak azt a harmonikus együttműködését, mely biztosítani fogja a virágzó ipart és a munkásság jogos igényeit is ki tudja elégíteni.

Klemens Rezső levele az orosz fogságból.

Fogoly katonáink tudnak szerbiai győzelmeinkről.

Klemens Rezső rendőrségi tisztviselő már a háboru elejétől kezdve katonai szolgálattal teljesített, s mint ilyen hadnagyi rangban az orosz harctéren küzdött, míg egy alkalommal, a tul erőben levő oroszok fogságába nem jutott. A szibériai Spasskoe-ból, ahova szállították, igen gyakran irt haza levelet, amelyekben a vele együtt élő nagyváradi fogoly tisztokról is megemlékezett. Leveleit német nyelven irta (magyarul nem lehetett írni), azonban itt-ott elrejtve magyar szavakat is esusztatott közebe, amint azt több fogoly levélből is láthattuk már. Igen érdekes, a következő német nyelven irt levele, amelyben Oláry Sándor székését adja tudtul szüleinek:

Wie ich Ihnen schon schrieb, Erős mit einem Transport nach Tsita fortfuhr, Sind diese Transport noch dort, oder weiter, das weiss ich nicht. Oláry ist auch fortfahren und *utközben megszökött*, aber dass es *sikerült neki*, oder nicht, das weiss ich nicht. Wir werden wahrscheinlich auch gehen, aber wann, das ist noch unsicher . . .

Szóval levélben azt adja tudtul, hogy Oláry egy erős transportból megszökött, ami sikerült is neki. A magyar szavak különben olyan kuszáltan vannak írva, hogy olvashatatlanul irt német szavaknak látszanak.

Ezt a levelét november 13 án irta, míg másnap már magyar nyelven irt levelet, amely azért érdekes, mert kiviláglik belőle, hogy *fogoly katonáink tudnak szerbiai győzelmünkről*. A levél a következő:

Spasskoe XI/14.

... Kiváncsi vagyok, magyar lapjaim megérkeznek-e. Mégis csak disznóság, hogy innen német, angol, orosz, francia, török nyelven lehet írni, tehát minden hadviselő

fél nyelvén, csak a szerencsétlen magyar az, aki más nyelvre van szorítva.

Olvastam, hogy fél Szerbia már a miénk. Ilyen híreket talán kínai lapból is megértenék.

Kezeiket sokszor esókolja Rudi.

Milyen lesz a kenyérünk ?

Reformok az élelmezési ügyosztályon.

Tavaly március hónapban jöttek a néhez napok a közönségre a tengerivel kevert, esepfolyós, büzös kenyér képében. De a mint a pompás kalászból szökkenő vetéstáblákat láttuk, megbékültünk minden keserűségünkkel s az a remény szállt szívünkbe, hogy nemsokára elbucszunk a tengeris kenyérről, hogy soha se lássuk többé és örömmel üdvözlöttük az új termésből készített pompás buzakenyeret.

Azóta nem volt panasz sem a kenyérré, sem a városi lisztre. Ha a városi élelmezési ügyosztályon állana a jövőbea sem lennének panaszok, azonban olyan jeleket és mozzanatok látunk, amelyek méltán gondolkodóba ejtenék, hogy mielőbb újból szerencsénk lesz az élvezhetetlen liszthez és az élvezhetetlen kenyérhez.

Azt hisszük, nem csalódunk, ha a kenyér jegy behozatalát, mint első lépést tekintjük a tengeris kenyérhez, amely ismét csak a városi közönséget sújtja első sorban.

Az elmúlt évben különben nem a tengeris kenyér volt a fő baj, hanem az, hogy mindenféle dohos és romlott búzát és penészes tangerit megőröltek a közönség részére. Megőrölték, még pedig olyan őrlési rendelet alapján, hogy még az egészséges gabonából sem lehetett volna azt az egészséges lisztmennyiséget kihozni, amit a rendelet előírt.

A ma még érvényben levő őrlési rendelet nem kíván ilyen nagy százalék kiőrölést, de ki biztosít bennünket arról, hogy egy szép napon nem éppen odamódosítják az őrlési rendelkezést, ahogy tavaly volt; hisz az aratás óta már egyszer módosították azt a rendeletet, de nem a liszt javítására, előnyére.

A folyó évi aratási és eséplési időszak pedig éppen nem volt kedvezőbb a múlt évinél, sőt hivatalosan is megállapították, hogy a folytonos esőzések nemcsak 20-25 százalékát tették tönkre a kenyérmag-nak, hanem annak minőségét is erősen devalválták.

Sajnos, Nagyváradon még egy más körülménnyel is számolni kell.

Az elmúlt évben — és ezt a városi élelmezési ügyosztály előrelátásának és gondosságának köszönhetjük — Nagyváradon egyetlen egyszer sem történt meg, hogy akár csak 24 órára is, liszthiány lett volna, amint az más városokban bizony előfordult.

Most azonban könnyen megeshetik, hogy nem lesz elég gabonakészlete a városnak s ez természetesen liszthiányt okozhat.

Nagyvárad városa ugyanis elhatározta, hogy egész évi gabonaszükségletét a Hadi Termény Részvénytársaságtól szerzi be.

A tárgyalások meg is indultak, de a Hadi Termény Részvénytársaság csak három hónapra biztosította a város szükségletét, további időre azonban nem vállalt garanciát, csak kilátásba helyezte egy-egy havi szükséglet fedezését.

Azóta már többször jártak Budapesten a város vezetői a szükséges gabona biztosítása végett.

A tény az, hogy a város részére szükséges buza 1916 augusztus végéig ma sines biztosítva Nagyvárad város közönsége részére.

Kapcsolatosan megemlítjük, hogy Lukács Ödön főjegyző, az élelmezési ügyosztály fővezetője nagy energiával dolgozik, hogy a kenyér-jegyek behozatala január 10 én életbelépjen.

Amint ezen a nagy munkán túl lesznek, a főjegyző teljesen újjászervezi az élelmezési ügyosztályt.

Nevezetesen három al osztályt szervez.

Külön lesz a kereskedelmi osztály, a mely az egész ügyosztály kereskedelmi ügyeit végzi; külön lesz a könyvelő-osztály, az összes levelezések, a könyvelési és nyilvántartási ügyek végzésére és külön lesz a raktár osztály, az összes készletek gondozására, bevételzésére és kiadására. Ez utóbbi osztály a készletekről naponként pontos jelentést ad, a melyből bármikor megállapítható az egyes árukból rendelkezésre álló készletek és azok értéke.

Minden osztály élére kipróbált vezetőt alkalmaznak.

Nyilatkozat az ipariskola ügyében

Tek. Szerkesztő ur!

Az igazság érdekében szíveskedjék alábbi soraimnak helyet adni:

1915. nov 8 án Szűcs Izsó urnak 938. számú ajánlott levélben a következőket irtam:

Tek. Igazgató Ur!

Hivatkozással november 5 én 61. szám alatt kelt iratra, teljes tisztelettel kérem, szíveskedjék még egy pár felvilágosító sort adni.

Nevezetesen, fent jelezett irat 3 ik bekezdésében ez is áll: hogy „első sorban azokat bizta meg, (már t. i. az ipariskola bizottság) kiknek a működésével meg volt elégedve s kikre a háborus viszonyok szülte változások és bonyodalmak között növekedésüknek lelkiismeretes oktatását bizni jónak látta.”

1. Engedje meg igen tisztelt Igazgató ur ez több személyre is vonatkozik, — én csak egy személyre, a magamra kérem és akarom az indokokat tudni, a miért kihagyttam az ipariskolai tantestület tagjai közül.

2. Szíveskedjék konkrét tényeket és adatokat felhozni, — hol és mikor, mivel nem tettem eleget kötelességemnek, — mert nem engedem magamra diktálni az ilyen kijelentéseket azért, hogy 300 korona évi jövedelmemből, — ezen alaptalan vád révén — ha rám is vonatkoznak? — elütve tekintsem magamat.

3. És 3 adszor, s éppen a háborus viszonyokra való tekintettel, kérem szíves válaszát, melyek azon fontos okok, melyek miatt nem lehetett egy iparos iskolai osztály lelkiismeretes vezetését reám tőzsgyökerez székely magyar emberre bizni? Máltoztassék ezt nekem adatokkal, tényekkel megvilágítani, mert ezt csak úgy oda vetve

nem fogadom el, sőt határozottan visszautasítom, oktalan gyanúsításnak minősítem, ha rám is vonatkoznának.

Eppen azért egy önértetes tanító, ki kötelességének mindig eleget szokott tenni, — van lelkiismerete és ad is valamit tanítói mivoltára, az Igazgató urtól, de bír kitél az igazoló sorokat jogosan elvárhatja. Erre kérem én.

Más mondani valóm nincs.

Nagyvárad, 1915 nov. 7.

Vagyok illő tisztelettel:

Kiss Endre.

Szűcs Izsó ur a fenti levelemre a mai napig adós maradt a válasszal. Ha igaz a letvolna, válaszolt volna. Ezért voltam én kénytelen kérvényt beadni a bizottsághoz. Szűcs Izsó urat, mint innen is látható, senki sem bántotta. Módjában állt illő módon és emberségesen eljárni. Nem tette. Magára veszen. Őt az igazságok, az 83. tanonc szervezeti paragrafus, meg a 83.957. számú miniszteri rendelet bántja, amelyekkel szembe helyezkedett, új tanerőket alkalmazott, rajzra képesítelent vett fel. Ez a tény. S ezt a tényt nem dönti meg sem bizalmi nyilatkozat, sem diesériada. Az én rajzképesítemsem bizalmi nyilatkozattal a bizottság által nem nullifikálható és a 300 koronától sem foszthat meg, mert jogot szereztem rá.

Ennyit voltam bátor megjegyezni.

Maradtam Tek. Szerkesztő urnak

Nagyvárad, 1916 jan. 5-én.

Özinte tisztelője:

Kiss Endre,

áll. el. isk. igazgató.

KI AKAR hivatásos tiszt lenni ?

Ez igen fontos kérdés, mert nemzeti érdeke Magyarországnak, hogy majd a háboru után is mennél több hivatásos magyar tiszt szolgáljon, nem csupán a honvédségnél, hanem a közös hadseregnél is, ahol eddig bizony nagyon érezhető volt a magyar tiszt hiánya.

A honvédelmi ministerium most pályázatot hirdet a hivatásos katonatisztek kiképzése céljából a m. kir. Ludovika-akadémiában, valamint a cs. és kir. katonai akadémiákban létesítendő „akadémiai tanfolyamokra” való felvételre. Ezekre a tanfolyamokra az 1914. és 1915. ben besorozott, 1897-ben és 1898-ban született és a fegyveres erő bármely részéhez tartozó fiatal emberek pályázhatnak a következő feltételek mellett:

1. Magyar állampolgárság; igazolandó a pályázó honossági bizonyítványával.

2. Az 1915. október vége előtt egy évi önkéntes gyanánt történt besoroztatás; igazolandó a póttest által kiállítandó honvéd-anakönyvi (katonai törzskönyvi) lap másolatával.

3. Az 1897 vagy 1898. születési év; igazolandó keresztlevéllel vagy születési bizonyítvánnyal.

4. Kitarást ígérő testi alkalmatosság; igazolják a Ludovika-akadémiában megtartandó katonaeorvosi vizsgálat útján.

5. Az érettségi vizsgának valamely reáliskolában vagy gimnáziumban történt letétele igazolandó az érettségi bizonyítványal.

6. Kötelezettség öt évi tényleges katonatiszti szolgálat elvállalására; igazolandó a pályázó által sajátkezüleg irt kötelezővel és a pályázó törvényes képviselőjének (atyja, gyám) ezen kötelezettség elvállalására vonatkozó írásbeli hozzájárulásával. Az aláírások egy a kötelezőn, mint a hozzájárulási nyilatkozaton a polgári bíróság, közjegyző, vagy katonai hatóság útján hitelesítendő.

7. A haretérén levő seregnél teljesített teljesen megfelelő csapat szolgálat igazolandó

a csapat (magasabb) parancsnokság írásbeli véleményével.

8. A katonatiszti szolgálatra különösen kívánatos rátermettség igazolandó az illető póttest parancsnokságának és a csapat (magasabb) parancsnokságának írásbeli véleményével.

Az 1915 októberben bevonult pályázók az egyévi önkéntesekre vonatkozólag kiadott utasítások értelmében képeztetnek ki. Ez a képzés 1916 április végéig tart. Ezután az illető csapatparancsnoksághoz a harctérre indulnak a pályázók és ott 12 heti csapatszolgálatot tartoznak teljesíteni. Amennyiben ott teljesen megfelelnek, az illető csapattest idevonatkozó véleményével ellátva 1916 augusztus 1-ig a Ludovika akadémia parancsnokságánál új katonarvosi megvizsgálás céljából kötelesek megjelenni. Akik a hivatásos tisztektől megkivánt testi követelményeknek megfelelnek, mint „hallgatók” a Ludovika-akadémia harmadik évfolyamába vétetnek fel. Az akadémiai tanfolyam 1916 szeptember 1-től 1917 augusztus 18-ig tart. A hallgatók erre az időre tartósan vezényeltek a Ludovika-akadémiába, ahol közösen helyeztetnek és láttatnak el és ha nem tisztek, a Ludovika akadémia által állományilletékes csapattestüknek megfelelően ruháztatnak és szereltetnek fel. Az ellátásért a hallgatók az akadémia állomáshelyére nézve megállapított étkezési pénzt tartoznak megfizetni. Az akadémiai tanfolyam sikeres elvégzése után a tiszjelöltek hadnagyokká neveztetnek ki.

A tanfolyamra való felvételre pályázók köllően felszerelt folyamodványukat 1916 január 31-ig az illető póttestnél nyújtják be, amely azokat legkésőbb febr. 15-ig a honvédelmi miniszteriumhoz terjeszti.

Hasonló feltételek mellett történik a felvétel a cs. és kir. akadémia „akadémiai tanfolyamai” ra.

Második háborus farsang.

Ma kezdődik.

Tavaly nem nagyon volt okunk, hogy csörgőcipkát tegyünk a fejünkre s járjuk a vidámak táncát. Az orosz a Kárpátokban, szenvedés, könny, aggodalom az egész országban, rettenetes nyomás a lelkeken és feszült ijedelem minden szemben. Megfagyott a mosoly és a jókedv mindenkinek ajkán és szívében, a táncot elfelejtették, a zajos mulatságokból gyásztorok lettek, a telt pokarakat sirva üritették ki a gyászolók, a muzsika félve szólalt meg a kávéházak sötét mélyében, a kietlen, vad éjszakában, Karnová! hősapkit kötött s a legkeserűbb trófa ez volt, hogy a muzsika nálunk akar farsangolni, azért szeretne mindenáron bejönni.

Most farsang elején már sok győzelem és öröm van lelkünkben s mi vagyunk látogatóban az ellenségeinknél, ellenséges földön, biztosan, kiverhetlenül. Akik mulatni tudnának, a katonák, azok a muzsikát, orngorcot, olaszt táncoltatják, akik itthon vannak, bánatosan mosolyognak a gondolatra, hogy egyszer, majd, valamikor mind együtt leszünk s akkor ütemes zenére vidám táncot járunk.

Más arca van a mai farsangnak, amely kínálkozva mutatja 61 napját és mind üres marad, csak kis, apró, intim mulatságok halk, finom csendülése jelzi, hogy szabad már egy kissé nevetni is, ha a veszedelem nem is mult el, de biztosan eltakarodik.

Mi, öregek, öregebbek, már kifosztott lélekkel megyünk keresztül a mulatság napjain, de a fiatal-ság, amely kacagva megy a halál elé is, hadd küldje bugyborékoló jókedvét a messze harcterekre s itthon is felveri a nagy háborus csöndet, amely körülvesz s a zajt, amely kint harsog az utcán.

Nagyon nem mulatunk, de merünk már moso-

lyogni s megengedhetünk kisebb trófiákat is. Még tart a határokon a véres munka, de itthon már megkezdődött a tánc. Legalább is megtáncoltatják — a hadseregszállítókat . . .

De ennél a táncnál nem az a jelszó, hogy: három a tánc! Három? Oh, több, sokkal több! Csak győzzék eljánni, akiket erre a keringőre barátságosan felhivnak!

HÍREK

Vizkereszt ünnepe.

A három királyok napját ünnepli ma a róm. kath. anyaszentegyház. A három szent királyok napját, akik a misztikus keletről, hihetleg az Eufrátesz folyó mellől jöttek el a Szent Szűz betlehemi kis házához, hogy lerakják imádatuk adóját: a tömjént, aranyat és mirhát a kisded Jézus bőles-jénél.

A Ke'eten támadt próféta évezredek előtt megjövendölte, hogy „Csillag támad Jákób házából”, s most a napkeleti bölcsek eljöttek, mert látták az Üdvözítő csillagát napkeleten. Eljövételüket megjósolta a költő király Dávid: „Elfognak jönni Tharsis királyai, hogy ajándékaikat felajánlják.”

Az Írás beteljesedett. A királyok odaborultak a szegényes bölcse elé s elhozták Napkelet hódolatát a nagy királynak. Gáspár, Menyhért és Boldizsár, a napkeleti bölcsek csak egy pillanatra tűnök fel a szentírásban s aztán eltűnök nyomtalanul. Titok leple borítja a helyet, ahonnan kiadultak s amelyre azután tértek. De jöttüknek történelmi nyomai vannak, az a vérontás Betlehemben, ahol a kisdedeket gyilkoltatta le Herodes abban a hitben, hogy köztük lesz az imádot Király, akitől trójáját féltette.

A mai ünnepen a székesegyházban Grócz Béla nagyprépost mondja az ünnepi nagy misét és dr. Géczy József teológiai tanár mondja a szentbeszédet. A váradiolaszi plébánia templomban Imrik S. Zoltán tb. kaanonok szolgáltatója az ünnepi misét. Szentbeszéd nem lesz. — amint ez szokásos, ha a székesegyházban van szentbeszéd.

A váradiújvárosi plébánia templomban dr. Lestyán Endre plébános mondja a nagy misét és a szentbeszédet, a váradielencei plébánia templomban Halász Gyula szent-széki ülnök, plébános délelőtt 9 órakor a nagy misét tartja s ugyanó predikál.

Katonáink köszönete a karácsonyi szeretetadományokért.

Tegnap közöltük a nagyváradi 19. tüzérezred köszönetét a karácsony alkalmából Nagyvárad városa által küldött szeretetadományokért, most meg a 4. honvéd gyalogezred és a 37. ezred pótzászlóaljának köszönő levelei igazolják, hogy minő örömet okoztak a harctereken küzdő fiainknak Nagyvárad városának és társadalmának megemlékezései és szeretetadományai. A tegnap érkezett köszönőlevelek a következők:

Mélyen tisztelt Polgármester ur! Karácsony ünnepére küldött szeretetadományokat a nagyváradi 4. honvéd gyalogezred nevében hálásan köszönöm.

A Hazáért küzdő katonáink végtelen jóleső érzéssel fogadták a nemes adományokat,

amelyekből egész Nagyvárad szívének dobogását éreztük.

Polgármester urnak Nagyvárad hőseihez intézett lelkes hangú szózatát büszkeséggel vettük és mint a nagy idők kedves emlékét szeretettel fogjuk megőrizni.

Fogadja Polgármester ur és Nagyvárad város közönsége a nagyváradi m. kir. 4. honvéd gyalogezred tisztikarának és legénységének szívélyes üdvözlését.

Táborhely, 1915 december 31.

Ezredparancsnok ur szabadságon

Syposs, őrnagy
ezredparancsnok-helyettes.

A 37. gyalogezred pótzászlóalj parancsnokságától érkezett köszönőlevél pedig a következő:

Nagyságos Polgármester urnak.

Nagyvárad.

Óbecse, 1915 dec. 31.

A Nagyvárad átiratában jelzett szeretetadományok átvételét elismerem.

Fogadja Nagyságod úgy az én, mint az egész 37. gyalogezred harctéren küzdő hős fiaink hálás köszönetét. Egyben kérem, kegyeskedjék ezen köszönetünket Nagyvárad közönségének és a nagyváradi Vörös-Kereszt Egyletnek tolmácsolni.

Raff, alezredes.

* **A görög szertartásuk karácsonya.** Pénteken, e hó 7-én lesz a görög szertartásuk karácsonya. A karácsonyra vicradó hajnalon, 4 órakor hajnali istentisztelet lesz a gör. kath. székesegyházban, amelyet Radu Dameter megyéspüspök végez. Délelőtt 9 órakor az ünnepi nagy mise lesz a gör. kath. székesegyházban, melyet Radu Dameter megyés püspök mutat be teljes segédlettel. A szent beszédet dr. Radu Jakab székesegyházi kaanonok tartja.

A magyar görög katolikusok Tisza Kálmán téri plebánia templomában ma délelőtt a karácsony előünnepén Szent Vazulmise lesz vecsernyével egybekötve. Ma éjjel, éjfél 12 órakor lesz az esteli nagy ájtatosság, az ugynevezett lythia és az utrányo. Pénteken d. e. fél 10 órakor lesz az ünnepi nagy mise, melyet Ditz Sándor plebános végez s ugyanó mondja a szentbeszédet is.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király *Lichtscheindl* Henrik 19. tábori tüzérezredbeli tartalékos hadnagyot a legfelső dícsérő elismeréssel, valamint *Bauer* József 70. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyot újól a legfelső dícsérő elismeréssel tüntette ki.

* **A Kath. Kör vetítő estéje.** Keddről kivételesen el kellett halasztani a szokásos vetítő-estélyt, mert a képek kellő időben nem érkeztek meg. A keddről elmaradt vetítő estélyt ma d. u. 5 órakor tartják meg a Kath. Körben, a mikor is *Schriffert* Béla püspöki szertartó fog előadást tartani „az egyház és a szegények” eimmél. — Az előadást szebbnél szebb vetített képek fogják éleníteni.

* **Kinevezések a 4. honvéd gyalogezrednél.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király a következő 4. honvédgyalogezredbeli tisztjelölteket hadnagyokká nevezte ki: *Tóth* Béla, *Mikó* Bertalan, *Magyar* Zoltán, *Kovács* Lajos, *Tavaszi* István, *Gajacsky* István, *Kántor* Imre, *Molnár* Béla, *Kármán* Marcel, *Németh* Miklós, *Tempa* Andor, *Gárdos* Hugó, *Brüll* Sándor, *Mihók* Béla, *Popovics* Imre, *Zatykó* János, *Körösi* János, *Száva* Albert, *Kozsány* József és *Schuller* József.

* Tőkekamat- és járadékadó alá tartozó jövedelmek bevallása.

A m. kir. pénzügyigazgatóság tegnap kiadott hirdetménye értelmében 1916 évi január hó 20-ig a tőkekamat és járadékadó alá eső jövedelmeket az azokat élvező egyén vagy erkölcsi személy bevallani köteles. A tőkekamat- és járadékadó az adóévet megelőző évben élvezett kamat- és járadékjövdelem után lévén kivetendő, az 1915. évben élvezet kamat (járadék) jövdelem vallandó be.

*** Arad megye és Aradváros új főispánjai.** A király a belügyminiszter előterjesztésére belhessi Baross Ferenc dr vármegyei tb. főjegyzőt, a vasminiszter unokácesését Aradvármegye főispánjává s ugyanakkor nyéki Kintzig János nagybírótokost, az aradi patriciusesalád fejét Aradváros főispánjává nevezte ki. Mindkét kinevezés Arad megye és Arad város közvéleményének öröme történt.

*** A pápa köszönete a török nagyvezérnek.** Konstantinápolyból táviratozzák: A török hadvezetőség a pápa egyenes kívánságára elrendelte a foglyok számára a vasárnapi munkaszünetet. A szentatya képviselője, monsignore Dolei emiatt fölkereste Szaid herceg nagyvezért és köszönetet mondott neki.

*** Kamatterhek bevallása — január 31-ig.** A pénzügyigazgatóság hirdetményt bocsátott ki a föld és házbirtok után járó általános jövedelmi pótdónál számítáiba veendő kamatterhek bevallásáról. A vallomás január 1—31-ike közötti időben adandó be a városi adóhivatalnál. E határidő lejártá után már csak igazolási kérvény útján és abban az esetben fognak figyelembe vétetni, ha hitelt érdemlőleg igazoltatik, hogy a késedelem elháríthatatlan akadály miatt történt.

*** Kongregációi élet.** Az Urnok Mária Kongregációja ma d. u. összejövetelt tart a Szent László-fimenedékházban.

Az Urak Mária Kongregációja ma este fél 7-kor tartja rendes összejövetelét a szokott helyen.

*** A Répszövetségi Hitelszövetkezet** most meginduló IV-ik évtársulataiba oly számosan léptek be, hogy a mai nehéz időben még remélni sem lehetett. A megalakuláshoz szükséges üzletrészek számát már eddig is százakkal túljegyezték, úgy, hogy a IV. lesz a szövetkezet legerősebb évtársulata. Beiratkozni még mindig lehet. A befizetés az ünnep miatt ma helyett holnap, pénteken lesz.

*** A III. osztályu kereseti adó.** Azon adózók, kiknek III. oszt. kereseti adó köteles tételei az 1914. évben három évi jogérvénnyel, tehát az 1914—1916. évekre bármi okból megadóztatva nem lettek, illetve nem tárgyalattak, vagy üzletük, vállalatuk, egyéb haszonhajtó foglalkozásuk időközileg, tehát ujonnan keletkezett, kötelesek az 1916. évi január 20-ig üzletük, vállalatuk vagy egyéb haszonhajtó foglalkozásuk után az adóévet megelőző három évi, vagy ha az üzlet, vállalat vagy foglalkozás annyi év óta még fenn nem állana, az annak megkezdésétől számítandó, illetőleg fennállása idejére eső kereseti vagy üzleti tiszta nyeresémet bevallani. A III. osztályu keresetadó alá eső jövedelemnek bevallására valamint az üzletben alkalmazott segédek bevallására, valamint az üzletben alkalm-

zott segédek bejegyzésére szolgáló uralapokat az adózóknak a városi adóhivatal által ingyen adja ki.

* A Sajtószállás hangversenye

A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének hangversenye dolgában a rendezőség javában buzgólkodik, hogy a nagyszabású estély minél több élvezetet szerezzen a közönségnek. A kiválóan érdekes műsor újabb két értékes számmal bővült, két kitűnő nagyvárosi zeneiskola közreműködése folytán. Fischerné Szalay Stefánia két legkiválóbb tanítványa: Fischer Gabriella, az Orsz. m. kir. Zeneakadémia rendes növendéke, Waldmann Erzsinek, az Orsz. m. kir. Zeneakadémia magán-növendékeinek kíséretével Mendelssohn versenyművét (G moll) adja elő; Patzkó Aladárné iskolája pedig a Háboru a piazon című női hármassal szerepel a műsorban, amelyet Patzkó Sárika zongorakísérettel Papp Klári, Óváry Magda és Mayr Margit fognak énekelni. — Rendkívül vonzóereje lesz még az estének Palánkay Margit szereplése, aki szintén az Orsz. Zeneakadémia egyik legjelesebb tehetségű növendéke. A kisesszony énekművészetéről illetékes bírálók a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak és fényes jövőt jósolnak neki. A Sajtószállás hangversenyére Bizet munkáinak egyik gyöngyét: a Régi nászdalt választotta. Az ifjú művésznőt zongorán szinte Patzkó Sárika kíséri.

*** Gyermekvirtuskodás.** Tegnap délben majdnem áldozatul esett egy gyermek a pajkosságának. Az elemi iskolák tanulói valahányszor a Párizs-patak mellett eljönnek, virtusságból mindig fölmasznak a patak korlátjára s ott szaladgálnak. Így történt ez tegnap délben is a Fürdő utcánál. Több iskolásfiu ment a patakhoz s versenyeztek, ki tud nagyobb „kunsztokat“ csinálni közülök. Egy fiu a patak partfalát föltámasztó gerendára ugrott rá, mely korhadt lévén, alatta leszakadt s a fiu a gerendával együtt a patak köves medrébe zuhant, ahol súlyos szédást szenvedett. Ilyen eset többször ismétlődhetik, azért az esetet ajánljuk az illetékes hatóság figyelmébe.

*** A IV. osztályu kereseti adó alá eső jövedelmek bevallása.** Az 1916. évi január hónapjában állandó fizetést, nyug., kegy- vagy tiszteletdíjat húzó állami, törvényhatósági, közalapítványi, községi, egyházi, társulati és magántisztek, tisztviselők, hivatalnokok, közegek, nyug-avagy kegydíjat húzó özvegyek, állandó alkalmazásban levő üzletvezetők, felügyelők, kezelők, könyvivők, pénztárnokok, s általában a 80 koronánál több havi díjat húzó segédek, segéd-munkások, állandó fizetést élvező lelkészek, tanárok, tanítók, nevelők, írók, művészek, hivatalszolgák stb. a keresetadó negyedik osztálya alá tartozó keresményüket, az alább említendők kivételével, a részükre ingyen kiszolgáltatandó vallomási íveken január 20-ig a városi adóhivatalnál bevallani tartoznak. A IV. osztályu keresetadó alá tartozó járandóságuknak az államkincstár megrovidítására irányított szándékból történt valótlán bementése, illetve az adott vallomásban a kincstár szándékos megrovidításának, megkárosításának, az adóköteles foglalkozás vagy jövdelem szándékos eltitkolásának eseteleménye jövedéki kibégás, melynek bírsága 1—8 annyi, mint az az összeg, melyvel az államkincstár megkárosított. Kárösszegnek vétetik az az összeg, melyet a

közadók kivetésére illetékes közegek jogérvényesen megállapítottak.

*** Egy gyár 5000 koronás jövedelmének kenysége.** A Biharszilágyi Olajipar Részvénytársaság igazgatósága a drágaság okozta helyzet enyhítésére az idén, a tavalyihoz képest jóval nagyobb összeget: 5000 koronát bocsátott a mezőtelegi gyárvezetőség részére, hogy munkásainak gyermekeit a szükséges gyári ruhával és cipővel lássa el a gyárvezetőség. Így 160 fiu és leány részesült jó ruhában és cipőben. Kertész Vilmos gyárigazgató osztotta ki az ajándékokat szép beszédet mondva a megjelenteknek. Fenyvessy Ferenc gyárvezető lelkes szavakat intézett a munkásokhoz s ezután alkalmi verseket és énekeket adtak elő a gyermekek. A közönség megélt a két derék gyárigazgatót.

*** Óriási hideg Pétervároton.** Kopenhágából táviratozzák: Orosz lapjelentések szerint Pétervároton olyan rettenetes a hideg, amint már sok év óta nem volt. A hőmérséklet állandóan 30 Reaumur fokot mutat a fagy-pont alatt. A fa ára megfizethetetlen. A fűtőanyagokban való inség miatt a lakásokat csak nappal szabad fűteni. Az utcákon hatalmas nagylyakat állítottak föl, amelyeknél a hajléktalanok, különösen a menekültek melegedhetnek. Ezeket a szerencsétlen embereket éjszakára a rendőri fogházakban szállásolják el. Az utcai közlekedés nagy része megszűnt a nagy hó miatt. Archangelsknél a hideg 50 fok R.

*** A kamara értesítése.** Van szerencsénk az érdekelteknek tudomására adni, hogy a Brixeni Bank áruosztálya a buxi állomásról az alábbi árakra nyert kiviteli engedélyt: 1 waggon olasz esemege fűgére, kosarakban és zsákokban esomagolva 100 kg. kint ab. Buchs Fr. 88.25. 1 waggon caces tea vagyítékre (Albers Biscuit Leckerli) ládánként 25—50 kg. ab. Buchs 100 kg. kint ára 2.20 Fr. 2 waggon mintegy 26000 kg. olasz maroni (75 drb 1 kg) ára franko waggon ab Zürich 55 Fr. 1 waggon 400 láda cukrozott svájci süritett tejkrémet 10 százalék garantált zsírtartalommal; ládánként 48 doboz, 450 gr. tartalommal, ládánként ára ab. buchs 58 Fr. 1 waggon paradicsom pure, garantált egészséges áru, dobozonként 200—500—1000 gr. tartalommal, 2—5—10 dobozonként esomagolva, ára különként ab Zürich 2.20 Fr. 2 waggon narancs, prima áru, olasz termék, garantált rothadás mentes 50 százalék ládánként 200 darabjával, 40 százalék 300 darabjával, 10 százalék 160 és 360 darabjával esomagolva ára ládánként ab Zürich 13 Fr. Nagyvárad, 1916 január hó 4. A nagyvárosi Kereskedelmi és Iparkamara: Dr Moskovits József elnök. Dr Sarkadi Lajos titkár.

*** Adományok a Jobbkéznek.** — A Vörös-Kereszt Jobbkéz osztályához következő adományok érkeztek, melyeket hálásan köszönünk: Spett Gyula kanonok 30 K, N. N. egy fogadás megnyeréséért 100 K, Grócz Béla, Arató Ferenc férfiruhák a rokkantak számára, Gyurkovits Miklós meleg ruhák, Haranghy Irma ref. tanítónő 12 pár térdvédőt és 13 pár érmelegítőt, Hencida előjárósága a hadsereg számára 45 darab sál, (Telky Eszter áll. óvónő [Hencida] kötetése), nagylétei előjáróság által 29 párna, 2 török, 3 ing, 5 lepedő, zsebkendők.

*** Husfőtölést és disznóölést elvállalok.** Bém-utca 11.

*** Veszek ócska varrógépeket és kérekpárokat** ugyszintén literes és félliteres boros palackokat Kalenda János Szent László-tér. Moskovits palota.

*** Poloskairtó NOXIN** biztos zser Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

* Külön békét fog kötni Franciaország, mert a mellfűző ipar terén teljesen legyőzte Rosenzweig Róza mellfűző salon tulajdonos, úgy az elegáns és finom kivitelben, mint az olcsó árakkal dacára az anyag drágulásának. Reklam fűző K 6— Haskötők K 3 tól. Leibehenek saját árban. Rosenzweig Róza. Szalárdi-u. 9.

* A „Vigadó” mozgószínházban csütörtökön és pénteken a Tarka dominó detektívdráma 4 felvonásban, a főszerepben E. Reicher. E darab főhőse új típus a mozi detektív hősei között, egyetlen eszköze a hallatlan leleményesség és így azok a trükkök, amelyek más detektívdrámában segítségére sietnek a büntett felderítőjének, az ő eseteiben komikusak és visszatetszők lennének. A beretvaéles logika, a hidegvér, ebből áll az arzenalista főhősünk művészetének és az ő művésze valósággal teljes, nem képzelt regénybeli alak, hanem husból és vérből való detektív, aki csak különb, sokkal különb mindannyinál. Előadások d. u. 3 órától kezdődnek.

* Zeuzsi kisasszony a Rákóczi-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est mesélai kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása olcsó árban. Hár különlegességek.

* Családi rum vaniliával vagy ananász ízzel literje K. 3:80. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1:20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Csütörtökön: Tanitóné.
Csütörtökön este: Madarász.
Pénteken: Legénybucsu.
Szombaton: Szilveszteri kabaré.
Vasárnap délután: Lengyelvér.
Vasárnap este: Az ember tragédiája.

A madarász. Zeller Károly régi, énríves, bájos zenéjű operettje: a Madarász ma csütörtökön kerül színpadra, teljesen új szereposztással, amelyben Mária fejedelmét Komáromy Gizi, Postás Miklóst Sz. Zsigmond Anna, Adelaidát T. Pogány Janka, Sanizlót Békefi Lajos, Adám a tirolai madarász pompás szerepét pedig Bihari Sándor játssa. A komikus elemet Csörsz báró udvarmester szerepében Leövey Leó, Laskó és Kaskó professzorok szerepeiben pedig Farkas Pál és Perényi képviselik.

A Legénybucsu. Pénteken este a színházszület operette együttese e már nálunk népszerűvé lett Legénybucsu előadását ismétli meg a már ismert szereposztással.

A színházi kabaré. Kedves színházi eseménynek tekintette a közönség és ugyancsak élvezetesnek találta azt a kitűnően sikerült színházi kabarét, amelyet a társulat Szilveszter napján rendezett. Oly nagy volt ez alkalommal az érdeklődés, hogy bizony a színházba készülő publikum egy nagy része nem élvezhette a kabarét és így igen sikerült ötlete volt a direktciónak, hogy a hét szombatián megismétlje a Szilveszteri kabarét, amelynek műsorát néhány érdekes új számmal frissítik fel,

A szalonkii állások bevehetetlenek az antant szerint.

Budapest, jan. 5. (Saját tud.) Hágából jelentik, hogy Cherfill tábornok a Dayli Telegraph tudósítójának a következőket mondotta:

— A németek és bolgárok állásaink előtt elássák magukat, ezzel a szalonkii arevonat kevésbé megvívható, mint Artois és Champagni arevonalai. Strumicánál frontátörés épügy lehetetlenné vált, mint az Aisne, Drina, Isonzó arevonatokon.

Az Adrián pusztulnak el a Szerb menekültek.

Lugano, január 5. A Corriere della Sera-nak jelentik Bariból, hogy oda nap-nap után rengeteg szerb menekült érkezik. Ahány vonat Brindisi felől Bariba érkezik, mind tele van szerbekkel, akik között magasrangú tisztak is vannak. Így Bariba érkeztek Murikolovits ezredes, Petrovits Milarodovits és Zicsetits őrnagyok, Misatovits kapitány és még igen sokan.

Murikolovits ezredes kijelentette a Corriere della Sera tudósítójának, hogy a szerb hadsereg igen zilált állapotban van, mert a terep amelyen áll, rendkívül nehéz és hiányzik a munició s fegyvereik sincsenek. Ha azonban mindezeket pótolják, a szerb sereg meg fogja mutatni, hogy még létezik, azoknak, akik le akarják tagadni.

Olaszország felé a szerbek tízezrei vannak utban. Az Adrián való átkelésük azonban rengeteg nehézségbe ütközik. Igen sok szerb menekültet szállító vitorláshajó süllyedt már el utközben.

NYILTÉR.

Felhívjuk

mindazokat, akik lisztészükségleteiket a Stefánia malom által Spitzer és Kohn lisztkereskedő cégnél előjegyezték, hogy a vásárolt mennyiség átvétele iránt

Január hó 10-ig

jelentkezzenek, mert aki a jelentkezést elmulasztaná, nem tarthat igényt az előjegyzett liszt kiszolgáltatására.

Tisztelettel:

Stefánia-műmalom.

A szerkesztésért felelős: Dr. PAPP KAROLY.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad, Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijázat, kocsi-ülés, lábvédők és szerszámlakok raktára.

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

Csütörtökön és pénteken előadások d. u. 3 órától

A TARKA DOMINÓ

Detektív dráma 4 felvonásban. A főszerepben E. Reicher.

E darab főhőse új típus a mozi detektív hősei között, egyetlen eszköze a

hallatlan leleményesség

és így azok a trükkök, amelyek más detektív drámában segítségére sietnek a

büntett felderítőjének

az ő eseteiben komikusak és visszatetszők lennének.

A beretvaéles logika

a meggondoltság, a hidegvér, ebből áll az arzenalista főhősünk művészetének és az ő művésze valósággal teljes,

nem képzelt regénybeli alak,

hanem

husból és vérből való detektív,

aki csak különb, sokkal különb mindannyinál.

HELYÁRAK: Pályázás 1 kor. 20 fill. Zsélye 1 kor. Támlásszék 80 fill. II. hely 60 fill. III. hely 40 fill.

A Katholikus Nővédelmi Hivatal

által (Teleky-utca 13. telefon 5-39 szám)

AJÁNLKOZNAK: Telefon, távirta, posta és villanyoshoz; gondnoki, házvezetői és irodai munkára; nevelő, társalkodó-, ápoló- és házivarrónőnek; irodaszolgának és üzleti kiszolgálásra; főzőnőnek kórház, vendéglő intézet vagy papi házhoz; felsőruha és fehérnemű varrás-, foltozás-, harisnya-fejelés-, mosás-, vasalás és könnyebb szücs munkára; házhoz járók takarítás- és napszámra; gyermek mellé, szobalány, mindenes- és kocsisnak.

KERESNEK: Házvezető- és bejárónőt, egy leányt gyermek mellé, szobalány-, mindenes- és inást, gépmunkást és ujsághordónőket.

Mindenre nézve felvilágosítást nyújt a nővédelmi hivatal.

Hivatalos órák vasár- és ünnepnap kivételével:

hétfő, szerda, péntek délelőtt 9-12-ig,

kedd, csütörtök, szombat d. u. 3-5-ig.

A katolikus nővédelmi hivatalban a **TISZÁNTÚLRA** is lehet előfizetni.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
28716-915 szám.

Hirdetmény

a kormány rendeletek ellenére be nem jelentett, elrejtett vagy eltitkolt termények liszt és főzelék féléknek a pénzügyőrséggel felkutatása és lefoglalása tárgyában.

A magyar királyi miniszterium a háboru eseteire szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján kiadott 1915. évi 3511—M. E. 3925—M. E. 4207—M. E. és 4374—M. E. számú kormányrendeletek kiegészítésül a következőket rendeli: 1. szakasz. A pénzügyminiszter felhatalmazatik, hogy a fentidézett kormányrendeletek ellenére be nem jelentett, elrejtett, vagy eltitkolt buza, rozs, kétszeres, árpa, zab és tengeri, valamint ezen gabonafélékből előállított, liszt és dara, továbbá a bab, borsó és lenese, végül a repcemag, lenmag és kendermag készleteket a pénzügyőrséggel felkutatása, zár alá vételése és lefoglalathassa. 2. szakasz. Felhatalmazatik továbbá a pénzügyminiszter, hogy az 1. szakaszban felsorolt árukhoz a forgalmukat szabályozó kormányrendeletek megszegésével való forgalomba hozatalát, s nevezetesen az ország határán át leendő kivitelét a pénzügyőrséggel megakadályoztassa. 3. szakasz. A pénzügyőrség eljárásának módosítási és a pénzügyőrséget megillető jutalékok nagysága tárgyában a pénzügyminiszter saját hatáskörében fog intézkenni.

Nagyvárad, 1916. január 4.

Rendőrfőkapitány.

Támogassuk a külföldi katolikus missziókat!

Bár a hosszú háboru, hősi önvédelmi küzelmünk anyagi és szellemi erőnk java részét lekötötte, még sem szabad elfelejtkezni a nagy inségben és végveszélyben forgó kath. missziókról. A hosszúra nyúlt háboru veszélyezteteti a kath. hit hirdetői százados verejtékes munkájának minden gyümölcsét.

A támogatás módja egyszerű.

Lépjön be minden katolikus a Magyar Missió Társulatba!

A Magyar Missió Társulat tagdíjakból és befolyt kegyadományokból évenként 8-10000 koronát küld a misszióknak.

De küldhetne akár 100000 koronát is, ha kellőleg támogatná. Évi tagdíj csakély 2 K. 08 fillér. Tagja lehet minden katolikus. A Társulat tagilletményéül a Képes Missió Könyvtár négy érdekes füzete adja.

Tagul jelentkezni lehet egy levelezőlapon a Társulat igazgatójánál (dr. Lestyán Endre plebános, Nagyvárad, Körös-u. 4.) vagy a Tiszántúl kiadóhivatalában.

Ugyanezt a cél szolgálja:

A KATH. HITTEJESZTÉS LAPJAI

cimű folyóirat, évenként 10 füzetben, szép képekkel és a missziókat ismergető érdekes tartalommal. A lap tiszta jövedelme a missziókat illeti. Előfizetési ára évi 6 korona.

Előfizethetni bármikor a Tiszántúl kiadóhivatalában vagy a Kath. Hitterj. Lapjai szerkesztőségében (Nagyvárad, Körös-u. 4.)

Támogassuk a külföldi katolikus missziókat!

Ő csász. és Apost. kir. Felségének

legfelsőbb felhatalmazása folytán.

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok polgári jótékony céljaira szánt

43. CSÁSZ. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK.

Ezen sorsjáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz, 625.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A húzás nyilvánosan Wienben, 1916. február 10-én fog megtartatni.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál III. ker., Vorderer Zolla mtsstrasse 5 sz. a., a m. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapest, IX. ker., Fővámház, továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözsékben, a vasutaknál, adó-, posta- és távirta hivataloknál, váltóüzletekben s. b. kaphatók. Játéktervek sorsjegy vevők részére nyílen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától (Jótékony célú sorsjátékok osztálya.)